

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 176/02-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 9. októbra 2002 predbežne prerokoval sťažnosť J. B. a H. B., obaja bytom M. pri B., zastúpených advokátom JUDr. P. K., K., vo veci porušenia ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov upraveného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Obvodného oddelenia Policajného zboru v Rovinke vo veci sp. zn. ČTS: PZ - 166/Ro-98, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť J. B. a H. B. o d m i e t a z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bolo 11. februára 2002 doručené podanie J. B. a H. B., obaja bytom M. pri B., (ďalej len „sťažovatelia“), zastúpených advokátom P. K., K., vo veci porušenia ich základných práv v súvislosti s vlámaním sa do ich rodinného domu a uplatnením si plnenia od poisťovne v dôsledku tejto poisťnej udalosti. Podanie sťažovateľov nespĺňalo zákonom predpísané náležitosti, a tak ich ústavný súd vyzval na doplnenie. Nové znenie sťažnosti označenej ako „Ústavná sťažnosť vo veci porušenia ústavného práva na prerokovanie veci bez prieťahov postupom

Obvodného oddelenia PZ v Rovinke, sp. zn. ČTS: PZ - 166/98“ spolu s príslušnou dokumentáciou a splnomocnením pre advokáta JUDr. P. K., Košice, bolo doručené ústavnému súdu 3. mája 2002.

Sťažovatelia poukazujú na nesprávnu činnosť a následne na nečinnosť Obvodného oddelenia Policajného zboru v Rovinke vo veci vlámania do ich rodinného domu v lete v roku 1998, ktoré najprv vec odložilo, neskôr po konštatovaní Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky 15. januára 2001, že neboli splnené podmienky pre uloženie veci, bolo Krajskej prokuratúre v Bratislave uložené, aby prostredníctvom podriadeného prokurátora v predmetnej veci bolo vydané uznesenie o začatí trestného stíhania za trestný čin krádeže. Okresná prokuratúra Bratislava III začala 21. marca 2001 uznesením sp. zn. 3 PV 204/01 trestné stíhanie podľa § 160 ods. 1 Trestného poriadku. Okresné oddelenie Policajného zboru v Rovinke 9. mája 2001 prerušilo trestné stíhanie, zrejme z dôvodu, že sa nepodarilo páchatel'ov zistiť. Okresná prokuratúra v Pezinku však sťažovateľom 28. mája 2001 oznámila, že uznesenie Okresného oddelenia Policajného zboru v Rovinke z 9. mája 2001 z dôvodu nesplnenia pokynu dozorujúceho prokurátora a iných pokynov zrušila. Vyšetrovanie nebolo do dňa podania sťažnosti ústavnému súdu skončené. Sťažovatelia si uplatnili 17. januára 2002 nárok na náhradu škody na Ministerstve vnútra Slovenskej republiky z titulu nesprávneho úradného postupu. Krajské riaditeľstvo Policajného zboru v Bratislave im však prípisom oznámilo, že takýmto spôsobom škodu voči štátu uplatniť nemôžu. Sťažovatelia taktiež konštatovali nedôvodné priet'ahy v postupe Okresného oddelenia Policajného zboru Rovinka a nesplnenie pokynov prokurátora a vyšetrovateľa. Keďže sťažovatelia podľa svojho názoru využili všetky možnosti dosiahnutia nápravy v nečinnosti príslušných orgánov prostredníctvom inštitútu trestného konania, avšak bezúspešne, obrátili sa na ústavný súd so sťažnosťou a požadujú od ústavného súdu vydať tento náález:

„Ústavný súd vyslovuje, že nečinnosťou Obvodného oddelenia Policajného zboru SR v Rovinke vo veci vlámania do rodinného domu J. B. a H. B., vedenej pod sp. zn. PZ 166/98 boli porušené ústavné práva poškodených na prerokovanie ich veci bez priet'ahov zaručené čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

Ústavný súd prikazuje Obvodnému oddeleniu Policajného zboru SR v Rovinke, aby vo veci trestného činu krádeže podľa § 247 ods. 1, 2 Tr. zák. vedenej pod sp. zn. PZ 166/98 konal.

Ústavný súd priznáva sťažovateľom J. B. a H. B. finančné zadostučinenie v sume 20.000.- Sk.“

II.

Ústavný súd každú sťažnosť predbežne prerokuje, pritom posudzuje, či má predpísané náležitosti a či nie sú dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde).

Podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) právomoc ústavného súdu rozhodovať o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, je daná len vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd (t. j. je subsidiárna).

Sťažovatelia uvádzajú, že postupom orgánov činných v trestnom konaní, a to Okresného oddelenia Policajného zboru v Rovinke, došlo k porušeniu ich základných práv v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, ktoré im garantujú právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov.

Účelom, podstatou a zmyslom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia orgánu verejnej moci. Ťažiskovým pojmom a komponentom tohto základného práva je to, že jeho ochrana sa uplatňuje vo veci účastníka, v jeho

záležitosti. Súčasne je ústavný súd toho názoru, že uplatnenie tohto základného práva je spojené len s takou vecou (záležitosťou) účastníka konania pred súdom alebo iným orgánom právnej ochrany, ktorej prejednanie a rozhodnutie je zahrnuté do účelu procesného poriadku, ktorý upravuje postup orgánu verejnej moci pri prejednaní veci účastníka.

Vecou samou v konaní pred Obvodným oddelením Policajného zboru v Rovinke, v ktorom podľa sťažovateľov došlo k porušeniu ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, je trestné stíhanie inej osoby (iných osôb), než sú sťažovatelia, ktorí majú v tomto konaní postavenie poškodených. Trestné stíhanie sa vykonáva podľa ustanovení zákona č. 141/1961 Zb. o trestnom konaní súdnom (trestný poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“). Podľa § 1 prvej vety Trestného poriadku je účelom tohto zákona upraviť postup orgánov činných v trestnom konaní tak, aby trestné činy boli náležite zistené a ich páchatelia podľa zákona spravodlivo potrestaní. Iný účel Trestného poriadku, nie je výslovne vyjadrený, a preto je vecou samou v trestnom konaní zistenie trestných činov a spravodlivé potrestanie ich páchatel'ov. Podľa § 2 ods. 4 a 5 Trestného poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak, postupujú orgány činné v trestnom konaní z úradnej povinnosti; musia trestné veci prejednávať čo najrýchlejšie a dôsledne zachovávať občianske práva zaručené ústavou. Orgány činné v trestnom konaní postupujú tak, aby bol náležite zistený skutkový stav veci, a to v rozsahu nevyhnutnom na ich rozhodnutie.

Z uvedeného vyplýva, že zákonným účelom postupu orgánov činných v trestnom konaní nie je prejednanie, rozhodovanie a rozhodnutie o nároku poškodených, ktorý má súkromnoprávnu povahu. Možnosť uplatnenia nároku na náhradu škody v trestnom konaní nie je preto v tomto konaní vecou samou vo vyššie uvedenom zmysle a v takom zmysle, ako to je uvedené v čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Účel trestného konania, jeho predmet a základné zásady, na ktorých spočíva dosahovanie tohto účelu, vylučuje záver, aby poškodení mali právo na to, aby ich vec - nárok na náhradu škody - bola prerokovaná bez zbytočných prietáhov v prípravnom

(trestnom) konaní. Prípustnosť uplatniť nárok na náhradu škody v prípravnom (trestnom) konaní nie je dôvodom na záver o tom, že v prípravnom (trestnom) konaní sa stáva vecou samou nárok poškodeného. Táto možnosť je iba zvýhodnením poškodeného, ktorý za splnenia zákonných podmienok a ak to nebráni účelu prípravného (trestného) konania, môže uplatiť svoj súkromnoprávny nárok prípadne aj v prípravnom (trestnom) konaní. Táto možnosť sa nemôže uplatniť na úkor dosahovania účelu celého trestného konania (§ 1 Trestného poriadku), čo vyjadrujú viaceré ustanovenia Trestného poriadku (§ 44 ods. 4, podľa ktorého výkonom práv poškodených nesmie byť ohrozený rýchly priebeh trestného stíhania; § 229 ods. 1, podľa ktorého, ak niet podľa výsledku dokazovania podklad pre vyslovenie povinnosti na náhradu škody alebo ak by bolo pre rozhodnutie o povinnosti na náhradu škody potrebné vykonať ďalšie dokazovanie, ktoré presahuje potreby trestného stíhania a podstatne by ho pretiahlo, súd odkáže poškodeného na konanie o občianskoprávných veciach, prípadne na konanie pred iným príslušným orgánom).

Záver o tom, že poškodení v prípravnom trestnom konaní nemajú postavenie osôb, ktorým po uplatnení nároku na náhradu škody sa v tomto konaní zaručuje základné právo na prerokovanie tohto nároku (svojej veci alebo záležitosti) bez zbytočných prietáhov, podporuje aj to, že táto možnosť podľa Trestného poriadku nevyklučuje, aby poškodení po odstránení zákonnej prekážky litispendencie podľa § 83 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), prípadne ešte pred jej vznikom, uplatnili nárok na náhradu škody v konaní pred občianskoprávnym súdom v rozsahu jeho právomoci podľa § 7 ods. 1 OSP. Žalobu o náhradu škody považuje ústavný súd za účinný právny prostriedok ochrany základných práv a slobôd poškodených a takáto žaloba vymedzuje v občianskom sporovom konaní nárok poškodených na náhradu škody už ako ich vec (ich záležitosť), vo vzťahu ku ktorej už majú garantované základné právo na konanie bez zbytočných prietáhov (čl. 48 ods. 2 ústavy).

Z uvedeného vyplýva, že postup orgánov činných v trestnom (prípravnom) konaní, ktorým je v tomto prípade Obvodné oddelenie Policajného zboru v Rovinke, nemôže byť v žiadnej súvislosti s ústavne garantovaným základným právom na prerokovanie veci (záležitosti) sťažovateľov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ktorou je nárok na náhradu škody,

pretože rozhodovanie o ňom nepatrí k účelu trestného konania a navyše takýto nárok na náhradu škody môžu sťažovatelia ako už ich vec (ich záležitosť) uplatniť aj v občianskoprávnom spore. Preto ústavný súd, v súlade s doterajšou rozhodovacou činnosťou ústavného súdu (IV ÚS 4/02), sťažnosť sťažovateľov odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. októbra 2002